

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาหลักการและเหตุผล

ความมั่นคงด้านอาหาร หมายความว่า การเข้าถึงอาหารที่มีอย่างเพียงพอสำหรับบริโภคของประชาชนในประเทศ อาหารที่มีความปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการเหมาะสมตามความต้องการตามวัยเพื่อการมีสุขภาพดี รวมทั้งการมีระบบการผลิตที่เกื้อหนุน รักษาความสมดุลของระบบนิเวศวิทยาและความคงอยู่ของฐานทรัพยากรอาหารทางธรรมชาติของประเทศ ทั้งในภาวะปกติหรือเกิดภัยพิบัติสาธารณภัยหรือการก่อการร้ายอันเกี่ยวเนื่องมาจากอาหาร (พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ, 2551)

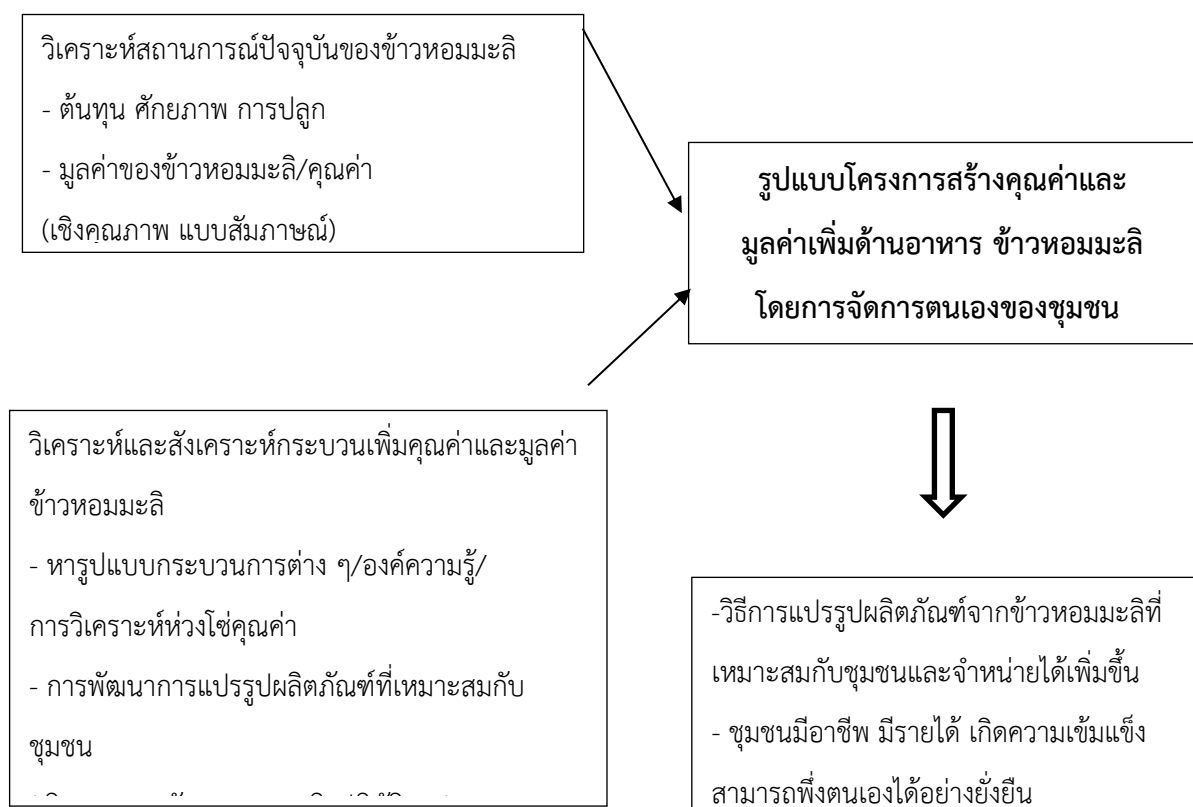
ปัจจุบันพื้นที่ทำการเกษตรในการปลูกพืชที่เป็นอาหารลดลง อีกทั้งทรัพยากรธรรมชาติมีแนวโน้มเสื่อมโทรมขาดการบำรุงรักษา ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ การลดลงของพื้นที่ป่าไม้ ปัญหาของทรัพยากรน้ำ และการลดลงของแรงงานภาคการเกษตร ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ล้วนส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรในการผลิตอาหารของประเทศไทย ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งในปัจจุบันประชาชน ได้หันมาใส่ใจสุขภาพกันมากขึ้น โดยเฉพาะอาหารที่รับประทานที่ปลอดภัย หน่วยงานต่างๆ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้ส่งเสริมให้ชาวบ้านในชุมชน สร้างอาหารที่ปลอดภัยโดยชุมชนเอง โดยการส่งเสริมให้ทำเกษตรที่ปลอดภัย ปลูกผักที่ปลอดภัย เลี้ยงสัตว์ สำหรับเป็นอาหารในชุมชน โดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงเห็นว่าควรที่จะรณรงค์ ส่งเสริมให้ชาวบ้านหันมาใส่ใจสุขภาพโดยการรับประทานอาหารที่ปลอดภัย โดยเฉพาะ ข้าว พืชผัก สมุนไพร เนื้อสัตว์ ปลา

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของประเทศไทย ที่สามารถเป็นสินค้าส่งออกเป็นอันดับ 1 ของประเทศ แต่ในสภาวะปัจจุบันปริมาณการผลิตเพิ่มมากขึ้นราคาตกต่ำ จึงควรมีการพัฒนาปรับปรุงการแปรรูปข้าวให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้นและมีราคาที่ยั่งยืนเสถียรภาพไม่ขึ้นลงตามภาวะสินค้าเกษตรเพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชื่อเสียงในการปลูกข้าวหอมมะลิ โดยเฉพาะที่ตำบลศรีณรงค์ “เขตทุ่งกุลา เมืองปลาไหล ผ้าไหมสวย รวมข้าวมะลิหอม งามพร้อมลำนน้ำมูล” เป็นคำขวัญของตำบลศรีณรงค์ มีจำนวน 13 หมู่บ้าน เป็น 1 ใน 10 ตำบลของอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยมี

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์รับผิดชอบดูแล ประชาชนมีอาชีพหลักคือการทำเกษตรกรรม ปลูกข้าว ปลูกพืชผัก ปัจจุบันชาวบ้านในตำบลศรีณรงค์ร่วมด้วยช่วยกันสร้างชุมชนโดยการจัดการตนเอง และได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต มีการทำเกษตรผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะการปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ซึ่งชาวบ้านในชุมชนได้มีการปลูกเป็นจำนวนมาก นอกจากสำหรับเป็นอาหารของชุมชนแล้วยังสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์หลากหลาย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพของคนในชุมชน มีการรณรงค์ให้ประชาชนหันมาใส่ใจสุขภาพกันมากขึ้น ทั้งด้านกีฬา ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอาหาร โดยเฉพาะการรับประทานอาหารที่ปลอดภัย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ จึงเห็นว่าควรที่จะรณรงค์ส่งเสริมให้ชาวบ้านในชุมชนมีอาหารจากข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพและหลากหลาย แบ่งปัน และขายเพื่อสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้คนในชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป จึงจัดทำโครงการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร ข้าวหอมมะลิ โดยการจัดการตนเอง องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไปในอนาคต

กรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์

1.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

1. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันด้านอาหาร-ข้าวหอมมะลิ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร-ข้าวหอมมะลิ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร-ข้าวหอมมะลิ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

1.3 กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนที่ปลูกข้าวหอมมะลิ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

พื้นที่ดำเนินการ คือ เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบสถานการณ์ปัจจุบันด้านอาหาร-ข้าวหอมมะลิ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
2. ได้กระบวนการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร - ข้าวหอมมะลิในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
3. ได้รูปแบบการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร - ข้าวหอมมะลิในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์